Ч. 119 (14.017). Львів, четвер 9. травня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 504.060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Німецька дискусія в палаті льордів.

ЛЬОНДОН, 8. 5. ПАТ. В палаті льордів член робітничої партії льорд Дікінсон поставив внесок з висловом сповалання з приводу ухваленого Радою Ліґи Націй рішення, що осуджувало Німеччину. Дікінсон домагався перевести з Німеччиною переговори на підставах, які Німеччина могла б прийняти. Багато промовців піддержало льорда Дікінсона. Від уряду відповідав держ. підсекретар в мін-стві закорд. справ льорд Стенгоп. Він заявив, що Німеччина в останньому часі захитала почуття безпеки в Европі. Британський уряд бажав би, щоби декларація Гітлера, яку він має виголосити найближчого тижня в райхстаґу, була прелюдією до конструкційної акції. Щодо пляну, щоби відновити розброєну конференцію, представник уряду заявив, що тепер з проєктом повинна прийти Німеччина. Повинна не тільки критикувати проєкт летунського договору, але поставити власну, конкретну пропозицію. Уряд не може одобрити внеску льорда Дікінсона, що критикує політику уряду.

Дікінсон мав на меті тільки викликати дискусію і тому свій внесок відкликав.

Перед війною в Африці.

РИМ, 8. 5. ПАТ. Оголосили тут комунікат про те, що більші достави зброї вислані до Аддіс Абеби деякими добре відомими европейськими фабриками зброї, зарядження мобілізації в Абісинії та остання промова абісинського цісаря приневолюють італійський уряд ужити відповідних заходів, щоби запевнити італійським кольоніям в Африці безпеку. Мусоліні як міністер військових справ зарядив мобілізацію дивізії Сабавда та двох дивізій т. зв. „23. березня“ і 26. жовтня“. Крім того змобілізовано баталіони „чорних сорочок“ у Палермо, Кунео, Равенні і Форлі. До зброї покликали теж контингенти 1913. річника, що досі служили тільки 6 місяців. Отже готові до війни є тепер увесь 1913 річник так само 1911. і 1914. В Еритреї високий комісар змобілізував 2 дивізії тубільних військ і крім цього створили дві нові дивізії та нові баталіони „чорних сорочок“ на місце змобілізованих

4 міліярди франків для СССР.

ЛЬОНДОН, 8. 5. ПАТ. Не зважаючи на офіційне заперечення у Парижі і Льондоні кружляє поголоска про французьку позичку 4 міліярдів фр. для СССР. Водночас говорять про зусилля Чехословаччини здобути у Франції деякі кредити, і це у звязку з наміром Чехословаччини приступити до французько-совітського бльоку.

Візита французьких адміралів у італійського уряду.

НЕАПОЛЬ, 8. 5. ПАТ. Завтра приїде тут з офіційною візитою французька морська дивізія. Адміралів Міже і Ляборд прийме король і Мусоліні. Преса з симпатією витає візиту французької фльоти.

Французька преса проти СССР.

ПАРИЖ, 8. 5. ПАТ. Справу відмови віздових віз до СССР деяким французьким журналістам а ін. теж представникові „Матену“ живо коментує вся париська преса.

„Ле Матен“ поміщує енерґійний протест, до якого прилучився теж „Ле Журналь“, пригадуючи, що його представникові теж відмовили візи. „Ле Журналь“ пише: „Навіть якби амбасада СССР відкликала своє рішення, то ми рішили не висилати наших представників до Москви“. „Ле Фіґаро“ солідаризується у тій справі з іншими щоденниками, підкреслюючи, що відмова віз є справою всієї французької преси. „Ле Пті Парізієн“ стверджує, що не можна погодитись на те, щоб при видачі віз уряд робив ріжниці між журналістами. Якщо совітський уряд обстоюватиме своє рішення, то більшість французьких щоденників не буде висилати своїх представників до Москви.

Невдача ковенської конференції.

БЕРЛІН, 8. 5. ПАТ. „Берл. Таґеблят“ повідомляє з Ковна, що справи приступлення з балтійських держав до східного пакту на ковенській конференції не полагодили, бо виявилися ріжниці поглядів між Литвою й іншими державами. Совітська оферта для балтійських держав не має ніяких виглядів.

Друга конференція представників анґлійських доміній та уряду.

ЛЬОНДОН, 8. 5. ПАТ. Уся анґлійська преса привязує велику вагу до другої конференції домініяльних премієрів з членами британського кабінету, що відбулася вчора під проводом Мекдональда. Нараджувалися над справами міжнародньої політики, головно над узгідненням британських зобовязань в Европі.

Згідно з „Таймсом“ представники доміній погодилися з урядом щодо підтримки пляну збірної безпеки для вдержання миру в Европі. Представники домінів підкреслювали, що для Німеччини треба лишити відчинені двері, заявляючи, що без Німеччини неможливий тривалий мир.

На конференції узгіднили теж думку, що коли до Німеччини слід ставитись так само як до інших держав, то конечне, щоби канц. Гітлер доказав великодержавам добру волю та поінформував про дальші пляни Німеччини. На конференції висловили свій осуд про те, що Німеччина нарушила договори.

До виводів „Таймса“ слід додати, що представники доміній висказалися теж за збільшенням престіжу Ліґи Націй як арбітра міжнародніх спорів.

Присилайте передплату!

Омніпотенція держави в господарській ділянці.

Львів, 8. травня 1935.

Вже від довгого часу ми є свідками, як у відродженій Польщі держава постепенно, але послідовно змагає до того, щоби наложити свою тверду руку на всі прояви зорганізованого суспільного життя. Особливо інтенсивно пішла праця урядових чинників над переведенням у життя гасла про омніпотенцію держави в усіх ділянках збірного життя після т. зв. травневого перевороту в 1926 р. Діється це так, що деякі відтинки зорганізованого громадсько-суспільного життя держава монополізує, а інші узалежнює від себе посередньо, при допомозі окремих, творених у тій цілі нібито напів громадських, а на ділі державних установ. Ми тут не маємо наміру ілюструвати цього прикладами з усіх ділянок життя. Ми бажаємо тут звернути увагу тільки на один відтинок, а саме господарський.

При цьому лишаємо на боці справи парцеляційної політики, бо вона творить у Польщі, зокремаж на наших землях, сама собою цілу проблему, яку ми обговорювали вже не раз і не два. Між іншим остання наша стаття, присвячена цій справі, підпала в цілости, разом із наголовком, конфіскаті. Отже не все й можна про ці справи писати свобідно.

Але перейдімо до тих фактів, у яких унаглядинилося змагання держави всеціло опанувати деякі відтинки економічного життя. Першим таким фактом, який відчуло й наше зорганізоване життя, було введення асекураційного монополю від пожеж. Цей монополь ударив дуже болючо по всіх асекураційних товариствах, зокремаж по нашому „Дністрі“. Не входимо в те, чи вийшла на цьому добре держава, але стверджуємо, що не добре вийшов на цьому загал, який обезпечує своє нерухоме майно, а вже цілком лихо вийшли на цьому приватні, свобідно і добровільно зорганізовані асекураційні товариства.

По асекурації від пожеж прийшла черга на пенсійне забезпечення. І наш Пенсійний Інститут перестав тоді істнувати як окрема установа. Він опинився в загальному скомасованому пенсійному заведенні.

Буйним квітом розрослася кооперація, що була незвичайно здоровим виявом самодопомоги населення у важких часах економічної скрути. Держава звернула свою пильну увагу і на цей відтинок громадської конструктивної праці. Ввела в життя відповідне законодавство, покликала до життя урядову Головну Кооперативну Раду й підчинила їй усю кооперацію. В основи праці Гол. Коор. Ради лягли між іншим і суто політичні моменти, які найшли свій особливий вияв у відомому вже пристосуванні до Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Р. С. У. К. утратив великий волинсько-поліський і лемківський терен для своєї праці, втратив крім того і деякі роди кооператив. Але на цьому не кінець, бо завдання і змагання Головної Кооперативної Ради йдуть у тому напрямі, щоби монопольно регулювати й направляти [illegible] жит

тя всієї кооперації в бажаному для неї напрямі й дусі.

З черги гряде до нас нове законодавство, що має цим разом піддати під виключний вплив держави молочарство. Це законодавство щойно підготовляється, але воно напевно прийде. З виробленого законопроекту довідуємося, що на будуче без окремої концесії не можна буде заснувати ні молочарської кооперативи, ні взагалі молочарні як продукційного підприємства. Концесії будуть надавати Рільничі Палати. Вони також будуть рішати про те, чи взагалі в такім то або в іншім районі чи місцевості доцільно організувати молочарню. Отже не тільки про концесію, але й про доцільність чи недоцільність молочарської кооперативи чи спілки будуть рішати Рільничі Палати! Мало того, вони будуть теж нормувати експорт молочарських продуктів. Можемо собі вже наперед уявити, до чого моглаб довести молочарська політика Рільничих Палат на нашому терені, якщо ми не змагалиб до того, щоби мати на неї свій вплив.

Про контролю молочности коров появився окремий закон, яким цю контролю вже змонополізували Рільничі Палати. Йде до того, що й усі годівельні справи стануть виключним монополем Рільничих Палат. А деякі Рільничі Палати лянсують уже думку про те, щоби держава змонополізувала і справу асекурації худоби, зокремаж рогатого скоту.

Думаємо, що наведеного досить, щоби зрозуміти всі тенденції та наміри теперішнього польського етатизму в господарській ділянці. Ясно, що ми не можемо бути тільки пасивними свідками того, що діється. Нашим обовязком і завданням не лише зрозуміти нову дійсність, але й пристосуватися до неї так, щоби наші господарські здобутки і цінности не тільки не змаліли, але навпаки, щоби збільшились. Не можемо допускати до того, щоби нова дійсність заскакувала нас непідготованими, але навпаки, збагнувши і зрозумівши її, ми мусимо її з успіхом опановувати. Це повинні мати на увазі особливо наші господарські провідні установи.

—o—

НАРІД СОБІ.

В роковини заснования Української Господарської Академії.

В історії недержавних народів, що борються за своє національне самоозначення, — засада „Нарід — Собі“ — відограла й усе ще відгравати ме провідну ролю. Винайшли її чехи майстерно вміли використати у своїй боротьбі з традиційною небезпекою ґерманізації. Їхне „Narodni Divadlo“ (національний театр), — над сценою якого гордо пишається цей символічний заклик „Narod sobe“ — є клясичним втіленням цього гасла, що здійснює другий не менше популярний національний клич: **„власними силами“**. Ця монументальна чеська будова над Влтавою була, як каже її історик, „першим спільним ділом, яке виконав нарід, саме пробуджений після двохсотрічного свого занепаду“; вона є першим, видимим проявом цього пробудження. „Цей храм мистецтва, як каже цитований автор, був збудований не **лише за сотки заможніших, але й за золоті та крейцарі незаможніх. Тому цей театр не належить до нікого і належить до всіх чехів“.**

„Нарід — Собі“ — це найкраща зброя недержавних народів передовсім у боротьбі за власну **національну культуру**, що є передумовиною до фактичного національного самоозначення кожного народу. Через те воно свідомо було покладене в основу „Товариства Прихильників Української Господарської Академії“ (ТПУГА)), коли перед трьома роками повстала ця установа.

При фінансовій допомозі ТПУГА повстав при Українській Господарській Академії **Український Технічно-Господарський Інститут**, як спроба поширення технічної освіти серед українського загалу **методою позаочного навчання**. В обставинах української дійсности саме цю методу можна вважати найбільше доцільною та дуже практичною. Вона витворює новий тип школи, мовляв, екстериторіяльної, що сама приходить до своїх учнів, не знаючи ніяких перешкод. Не вважаючи на страшну госп. скруту, що захопила цілий світ та яка зокрема дошкульно впала на українське населення, УТГІ знайшов живий відгук скрізь серед нашого загалу. Він справді став національно-соборницькою установою, що обєднала всіх українців: з краю, еміґрації, Далекого Сходу та обох Америк. Отже — з вимком тільки Радянської України з причин зрозумілих і від нас незалежних. Понад 500 слухачів УТГІ серед сучасних злиднів — це в кожнім разі імпонуюча цифра. Вона моглаб бути подвійно й потрійно більша, колиб ТПУГА мало досить грошей. Але криза бє також дошкульно членів ТПУГА. Вона гальмує їх приріст. Це все зрозуміле. А проте! Проте, не можна забувати про гасло „Нарід — Собі“. Особливож у цьому випадку. Аджеж іде про поширення фахової — технічної освіти у рідній мові. Не має ще власних шкіл для виконання цього завдання. Завдання ваги якого чейже ніхто не зможе заперечувати.

Існує ще друге чеське національне гасло, що доповнює клич — „Нарід — Собі“: це — **„Через освіту до волі“**. Обидві ці засади націотехніки чудово виправдалися в чеській визвольній боротьбі у найбільш рішальний її мент і в часі світової війни, коли чеські самостійники розвалювали Австро-Угорщину й після 25. жовтня 1918, коли почали будувати свою власну державу. Цей іспит політичної зрілости чехи склали з відзначенням. Сталося так завдяки тому, що вони були вишколені в дусі двох вищезгаданих національно-визвольних засад: **„Нарід — Собі“ та „Через освіту до волі“.**

Наше товариство місяць травень, — що є місяцем заснования подебрадської УГА, встановило місяцем пропаганди для ТПУГА й УТГІ. Тому в роковини заснування УГА — 16. травня — відгукнеться напевно весь український загал у дусі гасла „Нарід — Собі“, складаючи свою лепту на УТГІ — цю свою позаочну політехніку фахового знання!

О. І. Бочковський.

Турчанський повіт у світлі статистики.

Нині подаємо числові дані Головного Статистичного Уряду про турчанський повіт на основі перепису населення з 9. грудня 1931 р

ПРОСТІР, ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО НАСЕЛЕННЯ І ВОЛОСТИ.

Простір турчанського повіту 1.829,2 км. кв. Загальне число населення 114.457 (без війська по касарнях), з того мужчин 56.564, жінок 57.893. Густота населення на км. кв. припадає 62,6. У повіті є одна міська волость і 13 сільських, 97 сільських громад, 273 місцевостей.

НАСЕЛЕННЯ І ПОДІЛ ЗА ВІРОІСПОВІДАННЯМ

По містечках проживало 10.081 осіб, з того 4.936 мужчин. По селах проживало 104.376 осіб, з того 51.628 мужчин. За віроісповіданням по містечках проживало **4.211 греко-католиків** (41,8 проц.), 1.706 римо-католиків (16,9 проц.), 4.117 жидів (40,8 проц.), 33 інших (0,3 проц.).

По селах проживало **92.353 греко-католиків** (88,5 проц.), 4.595 римо-католиків (4,4 проц.), 6.510 жидів (6,2 проц.), 800 інших (0,8 проц.).

МАТІРНА МОВА

По містечках як **матірну мову українську подало 1.446 осіб (14,3 проц.), руську 1.571 осіб (15,6 проц.), себто нашою мовою говорило 3.017 осіб (29,9 проц.)**, польську мову 3.977 осіб (39,5 проц.), жидівську з гебрайською мовою 3.056 осіб (30,3 проц.).

По селах як матірну мову українську подало 49.122 особи (41,1 проц.), руську мову 28.344 особи (27,1 проц.), себто нашою мовою говорило 77.466 (74,2 проц.), польську мову 22.106 (21,2 проц.), жидівську з гебрайською 4.496 осіб (4,3 проц.), іншу мову 130 (0,1 проц.).

ТЕМРЯВА.

По містечках вміло читати і писати 5.316 осіб (69,4 проц.), тільки читати 24 особи (0,3 прц.), **не вміло ні читати ні писати 2.286 (29,9 проц.). Отже по містечках було неписьменних і напівписьменних 2.300 осіб (30,2 проц.)**. По селах панує дійсно „тьма кромішна“, бо читати і писати вміло ледви 30.637 осіб (41,4 проц.), тільки читати 469 осіб (0,6 проц.), **зате ні читати ні писати 41.796 осіб (56,5 проц.). Неписьменних і напівписьменних було по селах 42.261 (57,1 проц.).**

МЕШКАНЕВІ УМОВИНИ, НЕРУХОМОСТИ І БУДИНКИ.

По містечках: мешкальних нерухомостей 1.324; мешкальних будинків 1.338, загальне число помешкань 1.926, загальне число кімнат у помешканнях 3.298. Деревляних будинків по містах 1.152 (86,1 проц.), мурованих 184 (13,8 прц.); з вогнетревалим накриттям 295 (22,0 проц.), з електрикою 200, каналізацією 37. Будинків нездатних до замешкання, в яких всеж таки мешкають люди 22. Пересічне число кімнат на помешкання по містах 1,7, пересічне число осіб на кімнату 3,0. Однокімнатних помешкань по містечках було 1.066 (55,4 проц.), двокімнатних 563 (29,2 проц.).

По селах мешкальних будинків було 17.475, загальне число помешкань 17.951, загальне число кімнат у помешканнях 22.187; пересічне число кімнат на помешкання 1,2, пересічне число осіб на помешкання 4,7. Однокімнатних помешкань було 15.084, двокімнатних 2.012, трикімнатних і більше 787.

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

З хліборобства крім городництва, лісництва і риболовства жило 100.692 (88,0 проц.); з того по містечках 3.412 осіб (або 33,8 проц. міського населення), по селах 97,280 осіб (або 93,2 проц. сільського населення). З промислу і торговлі черпало прожиток 6.094 особи (5,3 проц.); з того по містечках 3.113 осіб (або 30,9 проц. міського населення); по селах 2.981 осіб (або 2,9 проц. сільського населення). З торговлі і промислу проживало 2.598 осіб (2,3 проц.); з того по містечках 1.602 (15,9 проц.), 996 по селах (0,9 проц.). З комунікації і транспорту 995 осіб (0,8 проц.), з того по містечках 380 (3,8 проц.), по селах 545 (0,5 проц.) і з інших джерел (емерити, інваліди і т. д.) 4.148 (3,6 проц.); з того по містечках 1.574 (15,6 проц.), по селах 2.574 (2,5 прц.).

З найманої праці у хліборобстві на селі проживало 6.984 особи. З цього числа припадає на умових робітників 18, фізичних 6.966. Одначе на ріллі могло працювати тільки 4.804 (між ними 2.656 мужчин), решта припадає на дітей і немічних.

ВЕЛИЧИНА СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 16.772 господарств: **карловатих нижче 2 га було 5.664**, на яких проживало 26.349 осіб (4,7 особи на господарство), 6.802 господарства прост. від 2—5 га, на яких проживало 37.983 особи (5,6 осіб на господарство); 2.622 господарств простором від 5—10 га, на яких проживало 16.448 осіб (6,3 на госпд.); 386 господарств простором від 10—15 га, де проживало 2.440 осіб (6,3 — на господарство) і 138 господарств простором від 15—50 га, на яких проживало 848 осіб (6,1 на господ.). Більших господарств простором 50 га і більше було 14, на яких проживало 79 осіб.

ІНШІ ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

З городництва і рибацтва проживало 239 осіб, з лісництва 225, з промислу і торговлі 6.094, з того 263 умових працівників і 3.368 робітників і халупників. З числа 6.094 осіб черпали засоби на прожиток з ковальства 295 осіб, з експльоатації лісів і по тартаках 1.324 осіб, зі столярства 237 осіб, кравецтва 407, шевства 516, будови домів 334. З торговлі й обезпечень 2.598 осіб, з того 2.298 осіб займалось торговлею товарами. При залізницях працювало 508 осіб, у публичній адміністрації 326 осіб, у судівництві й прокуратурі 229; публична безпека — 382, церква й віроісповідні громади — 394, шкільництво — 267, домашня прислуга — 587, емерити та інваліди — 707.

Анґлія інтервеніюватиме в потребі збройно.

ЛЬОНДОН, 8. 5. ПАТ. На нинішнім засіданні палати громад один депутований запитав уряд, чи, якщо Німеччина завела би в здемілітаризованій на основі версайського договору сфері якісь зміни, Анґлія негайно пішлаб з усією своєю збройною силою на поміч Франції, як це передбачають льокарненські договори. Мін. Саймон відповів, що це саме є передбачене у льокарнеських договорах. З анґлійсько-італійської декларації, залученої до стрезьких резолюцій випливає, що Анґлія вірно виконає свої зобовязання згідно з льокарненським договором.

Памяти вченого, педаґоґа і громадянина.

(Грудка землі на могилу пок. проф. д-ра Станислава Дністрянського.)

Як грім з ясного весняного неба вдарила нас на самого Юрія страшна вістка про наглу смерть найдорожчого нашого професора д-ра Станислава Дністрянського. Ледви в грудні м. р. витав він так щиро, так горячо всіх нас, його „колеґів і товаришів", з празником двацятьпять-ліття його дитини: „Товариства українсько-руських правників", так тішився, що довелось йому діждатись того свята. І тільки огортав його жаль, що незавидна доля придержує його поза границями його рідного краю. В тому привіті признає Покійник, що початки Т-ва звязують його думками з найкращими літами його наукової та суспільної праці, коли міг усі свої сили жертвувати для піднесення нашої національної культури. „Вони вже давно минули — ці давні літа, коли в крузі приятелів та колеґів — пише Покійник дальше — ставляв я разом з ними перші кроки у змаганні до розвитку нашої юріспруденції серед далеко кращих життевих та політичних умовин ніж сьогодні і міг працювати безпосередньо для рідної культури в рідному краю". І тішився, що давні його труди не залишилися без успіху та що повстали шари нових правничих поколінь, що серед дуже невідрадних обставин ведуть дальше вельми тяжку працю для збереження та поглиблення нашої правничої освіти.

Так, минули давні ті роки, коли ми, студенти прав, тішилися прибитим на чорній таблиці львівського університету повідомленням, що наш дорогий професор приїде з Відня на виклади і на ведений ним цивілістичний семинар, кидали ми тоді не лише скрипти, „кузню" до близьких іспитів і кольоквій, але навіть ріжні писарки та лекції, котрими треба було заробляти на студентський чорний хліб насущний, і спішили на другий поверх старого університетського будинку, щоби стиснути руку свому „Стасьові", щоб послухати викладу того великого цивіліста чи обговорити з ним тему семинарійної праці.

Не було в ньому сліду засушеного професора-правника. Коли він появився в університетській викладовій салі, все ставало ясне, сонячне довкруги нього; линули ми до нього як до свого товариша-колеґи, як нас завсіди казивав. Блестіли наші молоді очі і розкривались наші молоді душі перед тим золотим віденським серцем.

Бо культурою і вдачею був проф. Дністрянський радше віденцем, ніж галичанином. І завсіди привозив нам зі собою безжурну музику филь блакитного Дунаю, веселість Пратеру, елеґанцію Kärntnerstrasse, а при тім усім солідність і повагу віденської юріспруденції.

Але не лише нас, молодих його студентів, захоплював він цілим своїм ество́м. Де лише вернувся зі своєю палкою вдачею, в якій-небудь народній установі почав працювати, там негайно щезав галицький песимізм та галицьке пригноблення, там чола підносилися вгору, очі ясніли, праця йшла і дозрівали скоро овочі його зусиль.

От хочби його головування в основанім ним Т-ві українсько-руських правників: довів він це Товариство до найкращого розвитку і тепер іде воно по витиченому ним шляху, хоч і в які несприятливі відносини воно попало.

Або його праця на парляментарному форумі. Він був клейнодом нашої репрезентації; всі знали, що це в нашому клюбі засідає проф. Дністрянський, на котрого праці покликувались найбільші австрійські цивілісти і котрий був творцем солідних австрійських законопроектів і законів.

По нашій програній, коли наші найенерґічніші і найбільш творчі уми охопила зневіра, він не переривав своєї праці. Не заразився небезпечною анемією кожної політичної еміґрації. Працював інтенсивно у Відні, опісля у Празі і зумів серед чужих зберегти пошану для нашої науки. Зокрема він майже один високо весь час держав прапор української юріспруденції та неодин новий шлях вказав для загальної науки права.

Не тут належить оцінка незвичайно живої, плодючої праці цього великого европейського вченого і професора. Характеристика й оцінка багатьох наукових праць Покійника була би можлива — як каже проф. д-р Старосольський — лише в окремій монографії: найпершим обовязком булоб здвигнути йому тривалий памятник хочби у тій формі.

Але не можна теж промовчати його великих заслуг на полі інтелектуальної і матеріяльної допомоги нашим студентам. Не кажу вже про його довоєнну діяльність у краю, де він це nobile officium університетського професора сповняв з повною посвятою разом з другим великим приятелем молоді, пок. проф. д-ром Петром Стебельським. Але скільки разів подав він свою руку лишеним без ніякої помочі нашим студентам на еміґрації, про це нехай скажуть ті, що користали з тої батьківської його любови й посвяти.

Не видержало це золоте серце нещасть нації, до котрої воно все горіло святою, беззастережною любовю і якій присвятило усе, що мало. Прийшли також матеріяльні злидні, але Покійник не покидав рядів, у які раз вступив, хоч певно праця для чужих поширила би значно його славу і далаб йому вигідне, забезпечене життя.

Не маючи надії на незалежний прожиток у рідному краю, перенісся він з Праги на той бік наших Карпат, до скромного Ужгороду, щоб хоч там бути між своїми, щоб хоч полонинський вітер з нашої Чорногори приносив йому часом сумну пісню нашої нещасної, а такої дорогої країни....

Там і попрощався з цим світом на віки!

Д-р Олександер Надраґа

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— У переговорах, які ведуться між представниками СССР і чехословацькою банково-промисловою спілкою, дійшло до засадничого порозуміння у справі признання СССР вивозових кредитів на суму 200 міліонів чеських корон.

— У звязку з дальшим слідством у справі повстання сакдалістів на Филипинах арештували до 500 осіб.

— Листа югославянського премієра Євтича здобула при виборах до парляменту 1,738.000 голосів, себто 62 прц. всіх відданих голосів. Опозиційні листи здобули 983.248 голосів, себто 35.4 відс.

—Недалеко місцевости Ероде у провінції Мадрас (Східні Індії) ціла родина поповнила самогубство з голоду. Самогубства доконали так, що до порожної криниці накидали ріща, облили це нафтою і після цього ціла родина кинулась у горіючу яму. Одну особу врятували, 4 особи згоріли на вуголь.

— До Торіно в Італії приїхала спеціяльна летунська совітська комісія, щоб переговорювати у справі технічної помочі при будові літаків у СССР. Небаром має приїхати до Москви група італійських конструкторів, що мають бути заняті в совітськім летунськім промислі. При переговорах посередничив між Совітами й італійськими фірмами ґен. Нобіле, що, як відомо, є у большевицькій службі.

— Голяндська Телеграфічна Аґенція повідомляє, що з німецького концентраційного табору недалеко голяндської границі втікло 7 вязнів. 4 з них перейшли кордон і їх інтернували, 1 згинув, двох зловила німецька сторожа.

— Французькі часописи „Ле Попілер" і „Л'Юманіте" оголосили однозвучні заяви, що в часі бальотажевого голосування соціялістичні і комуністичні кандидати будуть себе взаїмно підтримувати, уступаючи у користь кандидатів, що матимуть більші вигляди на перемогу.

— Кораблі 5. і 7. дивізіону першої французької морської ескадри приїхали нині до Неаполю та обмінявшись повитальними сальвами, закинули якорі.

— Анґлійський король прийняв у середу у престольній салі в палаті Сент Джемз амбасадорів і послів чужинних держав та представників доміній з премієрами на чолі. На бажання, які зложив Мекдональд і бразилійський амбасадор як декан дипльоматичного корпусу, король відповів короткою промовою.

Подробиці нової виборчої ординації до сойму і сенату.

ВАРШАВА, 8. 5. ПАТ. У президії ради міністрів відбулось вчора засідання конституційних груп сойму і сенату членів ББ., на якім прем. Славек виголосив довшу промову. В нараді взяло участь 40 послів і сенаторів ББ., міністри: внутрішніх справ Косьцялковський і справедливости Міхаловський, маршали сойму і сенату та президія ББ. Премієр обговорив завдання сойму і сенату, гостро критикував акцію політичних партій підчас виборів до сойму і сенату. Опісля зясував головні тези нової виборчої ординації до сойму і сенату, згадав про заслуги ББ для державного життя Польщі і заторкнув проблему національних меншин на тлі нової виборчої ординації.

ВИБОРИ В НАЦІОНАЛЬНО МІШАНИХ ОКРУГАХ.

„Перед нами стоїть питання, — говорив премієр — як у рямцях виборчої ординації виглядатимуть вибори в округах з національно мішаним населенням. Цю проблему слід обміркувати не тільки з уваги на виборчу механіку, але взагалі основніше. В дотеперішніх умовинах поділу громадянства на партії, які взаємно себе поборювали, при всіх виборах панував дух боротьби супроти кожної іншої політичної партії, групи населення, що не голосували на дотичну партію. Головним бажанням було здобути для себе більшу кількість мандатів відбираючи їх противній групі. Боротьба за мандати підсичувала ці антаґонізми. Але не тільки спогади виборчої боротьби загострювали національну боротьбу. В неменшій мірі впливали тут націоналістичні настрої, які постійно з обох боків, підсичувано для виборчих цілей. В цій загорілости призабули подумати над тим, як виглядає дійсність, до якої довела історія. Ця дійсність каже, що на цій самій території мусять жити спільно ті, які там мешкають. В умовинах взаємного пошанівку і людської гідности можуть жити разом куди ближче і якщо захочуть, легко зможуть довести до порозуміння навіть у дуже спірних справах і зможуть наладнати своє життя куди краще ніж в настрою вічної боротьби.

Найважнішим завданням уважаю переломання тих настроїв, які шкодять обом сторонам.

Історія Польщі доказує, що ми — говорив премієр, — уміємо не тільки жити спільно з іншими народами, але вважати їх за братні народи.

До підстав тої засадничої проблеми мусимо підійти сміливо, без бажання відмежуватись муром ненависти від усіх національних меншин у Польщі і тоді знайдемо розвязку і для конкретної проблеми, яка звязана зі справою парляментарного представництва".

200 ПОСЛІВ ДО СОЙМУ.

Після промови прем. Славека пос. Подоський обговорив подробиці проекту нової виборчої ординації. Суттєві постанови нового проекту такі:

Нова виборча ординація устійнює число послів до сойму на 200.

ВИБОРЧІ ПРАВА.

Вибирати послів до сойму матиме право кожний громадянин без ріжниці полу, який скінчив 24 літ перед днем розписання виборів. Кожного громадянина, який скінчив 30 літ і має право вибирати, можна вибрати на посла до сойму.

Не можуть кандидувати у виборчих округах, де виконують службу: воєводи і підлеглі державні урядовці, прокуратори загальних судів, крім прокураторів Найвищого Суду, куратори шкільних округ і підлеглі їм візитатори та шкільні інспектори, директори скарбових палат та підлеглі урядовці, старшини і поліціянти державної поліції.

ВИБОРИ ЗА 54—60 ДНІВ.

Вибори будуть відбуватися в неділю, найскорше за 54 дні, найпізніше за 60 днів від розписання виборів.

100 ВИБОРЧИХ ОКРУГ.

Вибори переводитимуть генеральний виборчий комісар і окружні та районові виборчі комісії. Польща буде поділена на 100 виборчих двомандатових округ.

ХТО СТАВИТИМЕ КАНДИДАТІВ НА ПОСЛІВ?

Список кандидатів на послів будуть устійнювати в кожній окрузі „окружні колегії" під проводом окружного виборчого комісаря. До окружної колегії входитимуть: 1) **делегати територіяльної самоуправи, яких вибирають:** а) **повітові ради** по одним делегатові на 25 тисяч мешканців дотичного повіту; б) **волосні ради** по двох делегатів на волость; в) **міські ради** по одним делегаті на 5.000 мешканців.

2) **Делегати господарської самоуправи і професійних організацій, яких вибирають:** а) **торговельно-промислова** палата по одним делегаті на 500 виборців до палати; б) **реміснича палата** теж по одним делегаті на 500 виборців до палати; в) **хліборобська палата** по трьох делегатів на 500 членів хліборобських організацій, які мають право вибирати радників до палати; г) **управи професійних союзів працівників,** які істнують бодай три роки перед розписанням виборів до сойму — вибирають одного делегата на 500 членів цих союзів.

В округах, які начислюють понад 100.000 мешканців до окружних колегій висилатимуть своїх делегатів ще: а) **лікарська палата** по трьох делегатів на округу; б) **адвокатська палата** по двох делегатів і в) **нотаріяльна палата** по одним делегаті на округу.

Якщо в округах є вищі школи, тоді до окружних колегій входитимуть ще делегати вищих шкіл, яких вибирають сенати цих шкіл, а саме: по трьох делегатів, якщо школа має кілька виділів, по одному делегаті, якщо тільки один виділ.

ЗГОЛОШУВАННЯ КАНДИДАТІВ.

Право зголошувати кандидатів має кожний член окружної колегії. Провідник колегії устійнює список зголошених кандидатів. Якщо зголосять тільки 4 кандидатів, усіх вписують на листу. Якщо є більше зголошених, на листу вписують тільки того кандидата, який одержав бодай 1/4 відданих голосів. Опісля устійнюють у подібний спосіб заступників кандидатів на послів. Кожний кандидат може кандидувати тільки в одній виборчій окрузі.

ГОЛОСУВАННЯ

відбувається так: Виборець дістає в домівці, де відбувається голосування карточку до голосування і видрукований список кандидатів. На карточці означує прізвища двох кандидатів, на яких хоче голосувати. Мандати дістають ті два кандидати, які здобули найбільшу кількість голосів.

96 СЕНАТОРІВ.

Сенат складатиметься з 96 сенаторів з яких 1/3 буде призначувати президент; 2/3 вибиратимуть воєвідські виборчі колегії, які мають право вибирати до сенату.

ПОСЕРЕДНІ ВИБОРИ ДО СЕНАТУ.

Право вибирати до сенату будуть мати тільки: 1) **громадяни, які мають особисті заслуги.** Сюди входитимуть всі ті особи, які мають військові відзначення та ордери і скінчили 30 років життя; 2) **громадяни, які придбали довіря широкого загалу,** отже: а) **члени воєвідських, повітових, волосних і міських рад та міських управ;** б) **громадяни, які виконують з вибору владу по вищих школах** себто ректори і члени сенатів; **члени управ лікарських, адвокатських і нотаріяльних палат;** г) **члени управи хліборобських промислово-торговельних і реміснич<u></u>их палат,** предсідники управ промислових організацій, ремісничих цехів, хліборобських організацій, які творять підбудову загальних палат; ґ) **предсідники низових організацій** професійних союзів та д) **предсідники низових організацій товариств вищої ужиточности.**

ХТО МОЖЕ БУТИ СЕНАТОРОМ?

Сенатором може бути кожний громадянин, який має право вибирати до сойму і скінчив 40 років перед днем, заки розписали вибори Кандидувати може тільки в одім воєвідстві

Кожний повіт ділиться на виборчі округи, які будуть начислювати по 60 виборців до сенату. Кожна така округа вибирає одного делегата до воєвідської виборчої колегії на два тижні перед голосуванням до сойму.

Ці делегати сходяться у воєвідських містах в чергову неділю після виборів до сойму. Виборча колегія зладжує список кандидатів. Кожний делегат має право віддати голос: у воєвідствах, з яких вийде 5 сенаторів — на 4 кандидатів; у воєвідствах з яких виходить 4-х сенаторів — на трьох кандидатів і т. д. Сенаторами стають кандидати, які дістали бодай 1/3 голосів. Опісля відбувається голосування на їхніх заступників.

Зпоміж 64 сенаторів на Варшаву, **львівське** та келецьке воєвідство припадає по 6 сенаторів. На воєвідства: варшавське і лодзьке по 5; люблинське, **волинське,** краківське і познанське — по 4; **тернопільське,** білостоцьке і шлеське — по 3 і на **поліське, станиславівське,** поморське і новгородське — по 2 сенатори.

По оголошенні виборів до сенату до сімох днів президент призначить 32 сенаторів.

Вибори до повітової ради у Бірках Великих, пов. Тернопіль.

Небувалий виборчий випадок.

В неділю 5. травня ц. р. мали відбутися вибори двох радних до повітової ради в Бірках Великих, пов. Тернопіль. Вибори визначено на год. 5. попол. і делегат староства приїхав на вибори віцестароста д-р Станислав Новак. На означену годину зійшлися члени волосної ради й управи в будинку волосної управи, а саме 12 радних поляків, війт Федорович, капітан резерви і посесор дібр у Бірках Великих, підвійт і два лавники поляки, а з українців 8 волосних радних і один наш лавник Михайло Волинець, господар з Бірок Великих. Тернопільський повіт з більшістю українського населення поділений на 15 волостей у цей спосіб, що там, де велику перевагу мають українці, злучено багато громад — нераз і кільканацять — в одну волость, натомісць з одиничних польських громад, як нпр. Ходачків Великий і Кізлів утворено самостійні волости, щоб такою геометрією забезпечити велику польську перевагу в повітовій раді. Саме місто Тернопіль є вилучене, як так зване президентське місто, з повітового звязку, і тільки містечко Микулинці вибирають окремо двох повітових радних. В цей спосіб усіх повітових радних буде 32, а всіх членів повітової ради разом з виділом (6 членів) буде 38.

Вибори до громадських рад з листопада 1934 р. переведено так, як абсолютно ніде у цілій Східній Галичині. У цілій низці громад, де українці творять половину або й більшість населення нема ані одного нашого громадського радного, тільки декуди два-три радні на показ, переважно такі, що не мають нічого спільного з українською громадою. Проти виборів внесено докладно узасаднені виборчі протести. У цій справі інтервеніювала свого часу у старости п. Маліцького окрема делегація під проводом посла д-ра Степана Барана, але старостно не взяло під увагу ні одного нашого виборчого протесту. Не помогла теж нічого інтервенція сен. д-ра Антона Горбачевського та пос. д-ра Степана Барана й Остапа Луцького у тодішнього воєводи полковника Мґрушевського, як відпоручників Української Парляментарної Репрезентації.

Словом, вибори до громадських рад а ще більше до волосних рад, випали для нас якнайгірше, не зважаючи на повне приготування з нашого боку і всі можливі заходи та велике заінтересовлення виборами у нашого громадянства. У волосних радах тернопільського повіту українське населення або не має цілковито ніякого представництва, або є у такій дрібній меншости, що вона не грає там рішучо ніякої ролі.

На 15 волосних рад і волосних управ у Тернопільщині, що вибирають по двох повітових радних, українці мали теоретичну можливість перевести по одному свому кандидатові найвище у трьох чи чотирьох волостях — себто 3—4 радних на усіх 32, включаючи сюди й містечко Микулинці. До таких волостей належить і борецька волость з величезною перевагою українського населення. Тут наші виборці числом 9 на усіх 25 мали теж можливість вибрати одного радного і рішили одноголосно голосувати на п. Антона Кунька, бувшого соймового посла і члена волосної ради у Бірках Великих та директора Українбанку в Тернополі, господаря в Чернилеві Руськім, людину незвичайно зрівноважену і якнайліпше обізнану з відносинами в повіті, що був би певно цінним набутком для повітової ради. Кандидатуру п. Кунька на повітового радного зголошено формально на письмі за підписами всіх українських членів волосної ради — отже аж надто достаточним числом.

Голосування мало відбутися у шкільному будинку. Передтим війт п. Федорович запитався наших радних, чи вони обстоюють кандидатуру п. Кунька, а коли довідався, що так, заявив, що п. Кунько як „антипаньствовец" не може бути повітовим радним і нехай на його місце зголошують іншого кандидата. Цього нічим неоправданого домагання п. Федоровича наші радні не могли сповнити. Тоді усі польські члени волосної ради, переважно польські селяни, збойкотували виборчий акт та усунулись від голосування. При цьому був присутній віцестароста д-р Новак. Тому, що не було більше як половини членів волосної ради (найменше 13 на 25), війт Федорович заявив, що вибори не відбудуться і їх відкладають на неозначений час. Віцестароста д-р Новак не реагував зовсім на поведінку війта Федоровича і поляків та спокійно відїхав до Тернополя.

Описаний виборчий випадок справді досі небувалий на терені волосної і повітової самоуправи у Східній Галичині. До повітової ради не допускають людини старшої, заслуженої на даному терені, з можливо найліпшими особистими кваліфікаціями, які без сумніву має б. посол Кунько. Не виключене, що це діється тому, що п. Антін Кунько є діяльним членом УНДО і заступником голови Повітового Народнього Комітету; врештою загально відомо, що він є льояльним громадянином. Згаданий випадок є будь-що-будь дуже характеристичний і про його епільоґ не забудемо своєчасно повідомити, бож іде тут про недавнього члена Української Парл. Репрезентації, що займає і нині поважні громадянські становища.

Відкрили велику пашпортову змову.

НЮ ЙОРК, 20. квітня. (Вл. кор.) Упродовж десяти літ оперувала в Ню Йорку на цілу Америку зручна шайка пашпортових ошуканців. Приловлено тими днями 30—40 ріжних аґентів, що займалися підроблюванням американським пашпортів і перепачковуванням імігрантів до Злучених Держав. Шайка вживала до своєї послуги іміграційних урядовців і платила їм добрі гроші. Кажуть, що урядовці дістали повний міліон долярів за поміч. Через 15 місяців федеральна поліція була на сліді шайки. Думають, що викрили її головне гніздо. На основі дотеперішніх ревеляцій мають поставити перед суд багато урядовців. Мають депортувати 42 чужинців, що неправно перебувають в Америці і відобрати горожанські папери 200 фальшивим горожанам. Імігрантів привожено навіть у пачках з Куби, як якийсь товар, а потім чимскорше давали їм фальшиві горожанські папери. Такі штучки коштували понад півтора тисячки долярів.

Львівське радіо й українські авдиції.

На численні запити з кругів громадянства, чому львівське радіо не дало авдиції наших псальмів у Велику Пятницю та „Веснянок“ у понеділок 6. ц. м., хоч їх оголосило у своїй програмі, звернулись ми по інформації в цій справі до диригента наших хорів п. Івана Охримовича, який заявив нам отсе:

„В січні цього року, на запрошення програмового директора львівського радія явився я у нього і ми обговорювали справу авдиція українських хорів. На мою пропозицію директор радія погодився дати авдиції для запропонованих мною хорів, а саме для Т-ва „Сурма“ в березні, для архикатедрального хору на відспівання псальмів у Велику Пятницю і для Т-ва „Львівський Боян“ в половину травня на відспівання „Веснянок“ Лисенка. Ми устійнили як певний речинець відспівання псальмів у Велику Пятницю. На бажання директора предложив я також спис усіх грамофонових плит, наспіваних „Сурмою“, які директор обіцяв пускати через мікрофон. Отже справа була в засаді полагоджена, йшло лише про устійнення на два тижні перед виступом докладної програми творів і точного часу.

Я дуже здивувався два тижні перед Великою Пятницею, коли прийшов до радія подати точну програму псальмів, як почув, що авдиція псальмів не є уміщена в програмі та що взагалі нема на неї місця. Ніякі мої арґументи не помогли і я вийшов, переконавшись зайвий раз, що шкода ходити та побиватись за авдиції, бо навіть на приречення директора не можна рахувати. Знаю, що також обіцянки, давані дирекцією радія й іншим, які старалися про авдиції, не увінчувались успіхом.

А в неділю 5. травня вичитую в часописах, що „Львівський Боян“ має відспівати „Веснянки“ вже на другий день, тобто 6-го ц. м. в понеділок під моєю диригентурою. Львівське радіо було наразі великодушне і самовільно, без ніякого порозуміння зі мною, назначує авдицію, яка має тревати чверть години („Веснянки“ вимагають пів години), очевидно знаючи згори, що те авдиція не може відбутись. Спікер заповів, розуміється, що авдиція з причин від радієвої управи незалежних не може відбутися“...

Стільки наш інофрматор. Поведінка львівського радія ясна і дальші коментері тут зайві. Нема двох гадок: або львівське радіо раз вирішить справу українських авдицій прихильно, задоволюючи численних українських абонентів, або прийдеться йому з них зрезиґнувати. Або — або.

Лети німецьких літаків над Литвою.

ПАРИЖ, 8. 5. ПАТ. Авас повідомляє з Ковна: Литовський уряд склав протест у Берліні проти нарушення литовської території німецькими літаками. Німеччина заперечила, буцімто такі лети відбувалися. Литовці відновили протест, покликуючись на нові випадки перелетів. Такі випадки мали місце на території Мемеля і на полудневім литовсько-німецькім пограниччі.

Закон про клясифікацію ґрунтів.

У „Деннику Законів“ ч. 27. з 16. квітня ц. р. оголошено закон про клясифікацію грунтів. Метою цього закону устійнити одностайні основи для рівномірного виміру грунтового податку і перевести евіденцію грунтів.

Клясифікація не торкатиметься грунтів, на яких є: 1) цвинтарі; 2) залізничі шляхи, публичні дороги, площі власности держави або публичних установ і 3) міські грунти від яких платиться податок від нерухомостей.

ПОДІЛ ГРУНТІВ НА КАТЕГОРІЇ ТА КЛЯСИ.

Закон ділить грунти на такі категорії: а) орні грунти, б) сіножати, в) пасовиська, г) грунти під водами, ґ) грунти під лісами, д) неужитки. **А. Орні грунти** ділить закон на шість кляс розмірно до роду землі та її видатности. І. кляса обіймає орні найкращі грунти, які видають багаті плоди найшляхотніших ростин. ІІ. кляса обіймає дуже добрі грунти, ІІІ. кляса добрі грунти, IV. кляса грунти середньої якости, V. кляса обіймає вбогі і мало врожайні, VI. кляса обіймає грунти найгіршої якости, які дають дуже невеличкі плоди. Туди зачисляє закон піскові, мочаруваті і підмоклі грунти.

Б. Сіножати ділить закон на шість кляс: І. обіймає найкращі, ІІ. дуже добрі, ІІІ. добрі, IV. середні, V. лихі і VI. найгірші.

В. Пасовиська ділить закон на шість кляс розмірно до якости землі.

Г. Грунти під водами ділить закон теж на шість кляс і вкінці

Г. Грунти під водами на три кляси.

КЛЯСИФІКАЦІЙНІ КОМІСІЇ.

Клясифікацію грунтів переводитимуть повітові клясифікаційні комісії, 2) воєвідські клясифікаційні комісії і 3) головна клясифікаційна комісія.

Повітові комісії переводитимуть клясифікацію грунтів в окрузі скарбового уряду. Воєвідські комісії полагоджуватимуть відклики від рішень повітових комісій і переводитимуть клясифікацію державних грунтів. Головна комісія виконуватиме нагляд над працею обох комісій і предкладатиме відповідні внески міністрові скарбу.

СКЛАД КОМІСІЇ.

До повітових клясифікаційних комісій входитимуть: начальник скарбового уряду, як предсідник; його заступника визначить міністер скарбу, а далі представник міністра хліборобства, двох членів і двох заступників, яких визначить хліборобська палата та двох членів і двох за-

ІЛАРІОН СВЕНЦІЦЬКИЙ. 2)

Контрасти
в житті й творчості Гоголя.

(З приводу 100-ліття „Тараса Бульби“).

Під знаком цих діючих у житті контрастів зложилися й відношення українця Гоголя до рідної землі та до Росії, якої державною частиною була його батьківщина. Дитячі й хлопячі літа провів Гоголь здалека від світа на селі, в сімї і товаристві стародумів-кріпосників, що вже за життя належали до вимираючого світа колишнього „панства“. З кола цих людей вийшов був у свому часі Котляревський. Він може перший поміж українців згадав був у „Пісні на новий год 1805“ і про „пана людоїда“ і про „суддю, що за гроші зробив суд нехороший“ і про те

„Що пани зо злої волі
не дають орати нив;
що козацькими землями,
сінокосами полями
вередують мов своїм.
Суд у правду не вникає,
за панами потакає,
щоб було йому і їм.“

В сімї Гоголів не було мови про ті явища. Гоголів батько Василь склав був на зразок інтермедій дві сценічні пєси без усякого соціяльного моменту; а сам Гоголь, вихований у Ніжині на основах перед- і подекабристського капральського режіму зовсім не міг уявити собі іншого суспільного ладу, крім того, в якому виріс. Зате археольоґічно-антикварські інтереси цієї доби заступлені визначними представниками верхів тодішнього товариства — графом Румянцевим у Москві, митрополитом Евгенієм у Києві, та діячами історично-фільольогічних установ столиць тільки зміцнювали романтичне захоплення молодого Гоголя народнім побутом у його святочному одязі. Найкращий вислів цьому дав Гоголь у „Вечорах на хуторі біля Диканьки“ 1831-2. Перед очами читача розгортаються чудові картини краси України та образи і сцени живого побуту українського люду і села. Вчитуючися і вдумуючися в ці писання Гоголя, ми начинаємо відчувати ту чарівну красу України, яку міг пережити і раз на все зберегти в серці тільки українець-мистець, що згодом сям і там передав читачеві поет-письменник. Гоголь був рисівником, навіть в Академії Мистецтв у Петербурзі вчився, а в Римі таки чимало займався пейсажем. Одначе і в цьому роді свого мистецького зацікавлення він звертав увагу тільки на красу контрасту між малюсенькою хатиною та величною палатою давнього Форум Романум, або між химерним новітнім будинком та строго стилевим і гармонійним памятником клясичної архитектури. Естетична сторінка зорового контрасту була очевидно головним двигуном почування і світосприймання в Гоголя. Суспільний елемент стояв десь осторонь у тіні естетичного. Тільки згодом суспільний первісток начинає виступати на тлі питань моралі — отож як етична противага, як тло й життєве доповнення естетичного.

У тому більш-менше часі діє на Україні мистець і рисівник пейсажист Тропінін (*1790). Мистецька фактура і естетична тематика є для нього звичайним засобом і шляхом самовияву. Одначе, коли він говорить до нас добрими краєвидами, то ми цікавимося не стільки технікою і фактурою його творів, скільки фабулою малюнку-рисунку, а ця, так сказати, літературна тематика виявляє різку протилежність між розкішно-панського палаца та нужденним виглядом хатини-хліва. З одного боку буйне панство, а з другого закріпощений люд. Це ми бачимо і глибоко переживаємо, не питаючись про те, чи саме ці міркування були основою творчости Тропініна, бож звісно, що і в лахміттях нужди є таки своя поезія краси та хвилини якоїсь радости.

По свойому зобразив цю красу сільського побуту романтик Гоголь. Захоплений вдатним вимислом і доброю формою твору своєї поетичної уяви — Гоголь зовсім неспосібний бачити хоч би крихітку чогось суспільного, не тільки чужого, але й свого власного. „Вечорі на хуторі“ творив Гоголь у час тяжкої нужди власної в холоді й голоді, одначе в радісному опянінні від легкого, веселого, чарівного вимислу дії життя українського села на тлі образів його побуту і природи. Слава про збірку „Пасічника Рудого Панька“ понеслася всіма столицями староруських земель Росії, а українці таки зраділи на вістку, що це — їх земляк Микола Гоголь, син поміщика Василя Гоголя з Янівщини, наймолодший і останній мужицький нащадок шляхетного Остапа Гоголя, полкового старшини козацького. Зраділи й росіяни, а перш усього найвищий літературний парнас обох столиць — Москви й Петербурга. Виявився новий талант — чималий та дуже оригінальний: гуморист-лірик, мініатурист-пейсажист-побутовець, а все в прозі — та ще й якій! руська мова забарвлена на щиро український відтінок. Ось стиль Гоголя єдино в „Вечорах“. Їх продовження в повістях „Миргороду“ вже держане більше в рямцях російської літературної мови, хіба тільки з дрібними технічними словами часово-місцевого характеру. „Миргород“ і закінчив Гоголь свій український романтизм.

(Далі буде).

ступників зпоміж платників ґрунтового податку, яких визначить скарбовий уряд зпоміж списку, що його предложить повітова рада. З цих двох останніх членів один буде заступником більшої земельної власности, один селянства.

Провідником воєвідської клясифікаційної комісії буде директор скарбової палати, його заступника визначить міністер скарбу, а далі керманич відділу реальних податків скарбової палати, представник міністра хліборобства і міністра внутрішніх справ та чотири делеґати хліборобської палати.

Видатки звязані з помірами і клясифікацією ґрунтів покриватиме державний скарб. Крім того власники ґрунтів та ужитковці обовязані до безплатних чинитьб підчас мірення і дослідів їхніх ґрунтів.

Після переведеної клясифікації ґрунтів зладять повітові ґрунтові реєстри.

Закон обовязує від 16. квітня ц. р.

Софійського Собору не збурять?

Париські „Последнія Новості" пишуть за льондонським „Таймсом":

„Дня 27-го лютого ц. р. сер Віліям Мільвер виступив в „Таймсі" з протестом проти наміру совітського уряду збурити Софійський Собор у Києві.

Якіб не були давніше наміри совітського уряду, тепер він рішив не бурити Собору. Його залишать „не як церкву", а тільки як „памятник старини".

Український совнарком асиґнував 135 тисяч рублів на віднову знищених частин того величнього памятника архітектури 11. і 12. віку. Дадуть ще і дальше на те гроші".

Стільки англійський „Таймс"! Як бачимо, большевики видай взяли під увагу протест заграниці. Вони рахуються з такими протестами. Українського народу, хочби він Бог-зна як голосно протестував, вони не слухають! Та прийде час, коли український нарід їх примусить числитися з його волею!

Польський жид большевицьким аґітатором.

НЮ ЙОРК, 20. квітня. (Вл. кор.) Ґазети приносять вістку про засуд польського жида, Фроїма Бейліса, на два роки вязниці на острові Смерек біля Куби. Кубанський суд в Гавані признав його винним спілки з большевиками, ба навіть доказали йому, що він був большевицьким представником на Кубі. Коло нього знайдено американський пашпорт зперед двох літ. Американський консуль відпекувався Фроїма, кажучи, що пашпорт був сфальшований. З Бейлісом судили одну кубанку за те, що переклала документи для нього. Вона дістала 6 місяців вязниці.

Два вечорі стрілецької творчости у Львові.

Цікаві імпрези в читальнях „Просвіти" на Замарстинові й Жовківським.

В останньому часі відбулися заходом Літературного Обєднання Молодих „12" два дальші вечорі стрілецької творчости в читальнях „Просвіти" у Львові: у квітну неділю на Замарстинові і в неділю 5. ц. м. на Жовківськім. Оба вечорі мали подібну програму, в яку входили реферати про творчість стрілецьких письменників та рецитації поетичних і прозових їх творів.

У читальні на Замарстинові таку промову виголосив п. Цісик, у читальні на Жовківськім (вечір улаштовував „Союз Українок") п. А. Курдидик. Рецитації творів Р. Купчинського, М. Голубця, Л. Лепкого, В. Софроніва-Левицького, М. Матієва-Мельника, О. Бабія, П. Вільшенка, Ю. Шкрумеляка та Б. Лепкого, у виконанні п. Тарнавського та п. Дідурівної, що диспонують дуже добрим голосовим матеріялом і дикцією (дуже добре виконані: „Баляда" Шкрумеляка — п. Дідурівна та „На чорній дорозі" Матієва-Мельника — п. Тарнавський), створили милу атмосферу і вечорі залишили глибоке враження на приявних. Шкода тільки, що їх було мало (Замарстинів — 40, Жовківське — 50) та, що загал не поцікавився тими вечорами, які дають повну картину заслуг У. С. С. і на літературному полі та з того погляду заслуговують на увагу громадянства. Найближчі такі вечорі мають відбутися на Знесінні й на Личакові, а згодом відбудуться і в інших читальнях Львова.

Арештування у Празі.

ПРАГА, 8. 5. ПАТ. Поліція ненадійно перевела ревізію у харчівні німецьких еміґрантів та приарештувала кільканацять осіб, підозрілих у комуністичній аґітації чи теж у тому, що є гітлерівськими аґентами, але які скриваються як еміґранти.

Виборчі округи у Східній Галичині.

Нова виборча ординація передбачує такі виборчі округи у Східній Галичині. Місто Львів буде ділитись на дві виборчі округи; повіти: Львів, Городок і Мостиська творитимуть одну округу; Тернопіль, Збараж, Скалат — одну округу; Золочів, Камінка Струмилова, Радехів і Броди — одну округу; Бережани, Перемишляни, Зборів — одну округу; Теребовля і Підгайці — одну округу; Чортків, Копичинці, Борщів і Заліщики — одну округу; Станиславів, Товмач і Надвірна — одну округу; Коломия, Городенка, Снятин, Косів — одну округу; Калуш, Рогатин, Долина — одну округу; Стрий, Жидачів і Бібрка — одну округу; Дрогобич і Рудки — одну округу; Самбір, Добромиль і Турка — одну округу та Перемишль, Яворів і Ярослав — одну округу.

НОВИНКИ

— **Першорядне фризієрське і косметичне** заведення для Пань і Панів Т. Кутковського, Сикстуська 14. Тел. 106-88. 1119 7-?

— **Виборчий регулямін до повітових виділів у Галичині** появився в числі 17. „Свободи" з дня 12. травня. Інтересовані громадяни, які не передплачують цього тижневика, можуть купити це число в адміністрації „Свободи", Львів, Ринок ч. 10, II.

— **Проти української вистави у Великому Театрі** виступив у вівторок 7. ц. м. на засіданні міської ради у Львові інж. Думін, обурюючись на те, що попереднього дня відступлено салю того театру (очевидно — за добрі гроші!) на виставу пєси „Посол до Бога". Але як ішла будова того міського театру, то говорилося, що він призначений для всіх мешканців міста, мали навіть іти на переміну опери польські з українськими. А нині сама вистава в українській мові й розліплені на місті українські афіші колять декого в очі!

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 10. травня в год. 19. відбудуться сходини у домівці Товариства при вул. Підвалля ч. 7, I. На сходинах будуть відчитані реферати п. д-р Сінґалевич-Мазепової: I) „Вплив температури на творення секундарних кольоній у бактерій". II) „Про час відчитування Каннової реакції на люес.

— **Проти надмірних адміністраційних кар.** Міністер внутрішніх справ видав обіжник до воєводів і старостів, звертаючи увагу на скарги, що напливають у звязку з накладанням адміністраційних кар. Міністер підкреслює, що адміністраційні кари повинні мати характер виховний, а не тільки карно-репресійний. Тому не можна накладати кари за дрібні провини, що повстали не зі злої волі, але незнання правних приписів. В тих випадках вистарчає звичайне остереження. Дальше міністер звертає увагу на пересадну висоту адміністраційних кар. В кожному поодинокому випадку слід брати під увагу матеріяльний стан кожної особи, щоби гривна не була надмірним обтяженням. Крім того адміністраційні розправи слід так вести, щоби забирали якнайменше часу інтересованим особам і урядам. Зате кари, наложені з уваги на всі ті обставини, мусять бути виконані.

— **Коли вдови не мають права до ренти.** Найвищий адміністраційний трибунал видав рішення в справі права до вдовичої ренти у звязку зі суспільним обезпеченням. Трибунал рішив, що подружжя з обезпеченим умовим працівником, який скінчив 55 літ життя, виключає право до вдовичої ренти, при чому є байдужне, чи подружжя заключено після 1. січня 1928, відколи обовязує президентський декрет про суспільне обезпечення умових працівників.

— **Полекші при повороті з літнищ.** Міністерство залізниць ввело знижки до кліматичних і живецьких місцевостей на час від 1. вересня до 31. жовтня. При виїздах з тих місцевостей признана 50 проц. знижка залізничої тарифи. В головному сезоні знижок нема. Полекші признаються після 10-денного побуту на віддалі неменшій як 80 км.

— **З радія**. Львівська радіостація передаватиме в пятницю 10. травня фортепяновий ресітадь Галі Левицької. Програма: 1) Ернст Тох: 5 Капрічеті, оп. 36, 2) Микола Колесса: а) Пасхалія, б) Скерцо, в) Фуґа. Початок концерту в год. 18.45. — Тогож дня трансмітуватиме львівська радіостація з Варшави відчит проф. д-ра Степана Балея: „Психольоґія жінки й мужчини". Початок відчиту в год. 22.45.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. кляс. льотерії впали виграні на такі числа: 100.000 зол. на ч. 69572. 50.000 зол. на ч. 152108. 10.000 зол. на ч. 28427 113217 140285. 5.000 зол. на ч. 21292 35677 64333 69431 82530 99885 124941 146840. 2.000 зол. на ч. 868 2686 55349 59712 61867 82574 102718 104792 106583 113871 122624 151664 160904. 1.000 зол. на ч. 7279 9609 9692 9902 19170 19446 21031 25316 46092 47270 49025 50095 59378 75739 80426 82978 86076 87122 88311 91414 93938 94787 98461 98829 101166 112523 119570 125467 131356 131626 132195 135057 135434 141171 141268 144260 149886 151452 154882 154993 155281 158728 168229 180336 180457. 10.000 зол. на ч. 88244 98601 123131 145266 171236. 5.000 зол. на ч. 3023 67107 77595 79823 81224 85164 91817 99146 145296 163513. 2.000 зол. на ч. 34029 36504 54969 58195 61136 91265 96007 95441 101948 114093 115334 119121 128989 132893 137585 155801 159343 173399. 1.000 зол. на ч. 8275 10962 15101 19114 22708 29908 48139 50612 54203 56690 57460 57017 60298 60924 61504 62272 64504 75221 79167 107561 110771 127459 130332 154934 181855 184444.

— **Чи не за пізно?** З доручення найвищого суду переслухують ще свідків у справі останніх соймових виборів. Слідство торкається округи 48 (Перемишль) і 26 (Люблин).

— **Дірава кишеня.** При касовому вікні Почтової Каси Ощадности у Львові (вул. Третього Мая) зголосився Йосиф Шварцвальд, субєкт фірми „Імпорт" по готівку 2.500 зол. Перечисливши гроші, Шварцвальд сховав гроші до кишені і вийшов на вулицю в товаристві знайомого. Нараз він ствердив, що грошей в кишені нема. Вернувся негайно до каси і наробив крику. Показалося, що його кишеня мала діру. Справою занялася поліція, щоби вияснити, чому Шварцвальд ішов по гроші з діравою кишенею.

— **Хуліґанський вибрик стшельца.** В Обарінцях пов. Тернопіль є т-во „Стшелец" і один з його членів, Міхал Козіброда, є в цілій околиці звісний з того, що провокує та нападає на наших хлопців і як тільки вдасться, їх побиває в тій надії, що йому все увійде безкарно. Є це типовий сільський хуліґан, який вірить, що коли він стшелец, то йому вільно робити з українцями все, що тільки захоче. З низки його подвигів занотуємо такий свіжий факт: Дня 30. квітня ц. р. ішов дорогою через Обарінці до Заруддя пов. Тернопіль до місцевого пароха о. Петра Івахова Михайло Сиротюк з Вертелки, зборівського повіту. На дорозі коло Обарінець стрінув його Міхал Козіброда і побачивши на Сиротюку вишивану сорочку і гарасівку, кинувся на нього, вдарив його в груди і сильно копнув, а відтак хопивши руками за вишивки сорочки, вирвав гарасівку разом з ґудзиками, лаючи при тім плюгаво і відгрожуючися гайдамакам. Здерту гарасівку серед насміхів спалив. Михайло Сиротюк у далекому чужому селі був зовсім безборонний, а Козіброда бачив його вперше. Цей факт подаємо до публичного відома, бо може знайдеться хтось, що припинить такі хуліґанські вибрики, як вище описаний, які зовсім не приносять чести польській стрілецькій орґанізації.

— **Краєва хроніка**. На полі біля Нижнева пов. Товмач 14-літній Михайло Боднарчук знайшов старий запальник від гранати, що вибухнув і тяжко ранив хлопця. — В ріці Пістинка, що виляла від дощів, утонула Катерина Дручька

— **Король білих слонів фермером.** Після орієнтальних богацтв королівського престолу „експороль" Сіяму Праджадгіпок опинився на вигнанні в Англії. На її вічно зелених горбках у містечку Серрей живе він у віллі з родиною. Там має фарму курок. Колись звали його братом місяця — владарем білих слонів — паном над 24 парасолями! Чи не сказано, що білі слоні це святі звірі, що їх ніхто не сміє ні торкнути ні поховати без дозволу короля? Чи не вірять у Сіямі, що білі слоні помстяться за кривду заподіяну королеві, звалять усі мури і стоптають цілий світ!? Чи не були ті парасолі символами влади, а стративши їх, чи не стратив король Сіяму все!? Чи не звали його братом місяця, тому, що вірили, що вміє володіти приливом і відпливом моря, погодою, що є вже одним з богів? В англійській віллі теперішнього вигнання є тільки білий слонь з слонової кости, інсигнії сіямського гербу, образ ордерів так дуже недавно тому ще видаваних англійським достойникам. А на дворі кури і качки. Вони неспокійно кудкудакають і піють. Вони такі самі білі, як слоні. Королева з старого роду Рамбаі Барна тужить за горячим сонцем вітчини, за колишніми почестями і славою. Король виглядає зовсім модерно назверх, але він тужить теж. Та воротя нема: парасолі, які мали б хоронити його, вже висять над головою іншого короля. Тільки дві расові сіямські кітки лишились вірні королеві і проходжуються маєстатично по кімнаті.

— **Ошукали українку на 3.000 долярів.** Тому кілька місяців приїхала до Бальтімор з Філядельфії 28-літня дівчина, що говорила по українськи і старалась познайомитись з місцевими українцями. Поправді хотіла тільки вивідати, хто має гроші. Недавно зайшла вона до хати Меланії Круж, коли її чоловік і син пішли до роботи. З нею був один чоловік. Коли вони троє розмовляли, увійшов до хати ще один чужий чоловік. Він сказав, що його батько має великий склеп, але він стратив гроші і тепер боїться переслідувань. Він добув скриньку і показав, що там є 25.000 долярів в банкнотах, додаючи, що ще бракує 10.000 дол. Тоді дівчина перша сказала, що додасть 3.500 і звернулась до Меланії Круж, щоб в імя патріотизму помогла теж рятувати земляка, обіцюючи теж спілку в бизнесі. Всі гроші, казала, будуть у скринці в неї. Меланія Криж пішла до банку, взяла всю ощадність в сумі 3.000 дол., додала ще 72 і передала гроші, радіючи, що нібито вчинила добре діло. Вечором, як чоловік прийшов до хати, показала йому скриньку. Обоє отворили її, а там були лише різані куски газети. Пропали гроші, пропали й ощадності.

— **ЗАПЕРТЯ.** Вже старі мистці лікарського знання з признанням висказувалися за природну гірку воду **FRANCISZKA-JÓZEFA** як знаменитий засіб до чищення кишок.

ДИВОГЛЯДИ.

ГОРІЛКА ПЛАВАЄ У МОРІ.

Рибалки на побережжі Новофундляндії виловили з моря сотні бочок. Коли відчинили їх, побачили, що там — найкраща горілка. Були це бочки, які вкинули в море митні американські урядовці підчас прогібіції. Море винесло на поверхню бочки аж тепер, коли пити вже в Америці вільно. Рибалки відступили свою добичу урядові, але дістали за це винагороду, що перевищає їх звичайну ловлю риб.

НЕ СПІТЬ У ДЕНЬ!

У Парижі заснували лігу, що бореться з звичаєм спати по обіді. Ліга основується на поглядах лікарів, що пообідній сон відбирає енергію, потрібну до праці. Ліга має вже 1000 членів і веде дуже оживлену пропаганду. Та ті, що і так не сплять по обіді, не хотять до неї вступити.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Крізь моє вікно.

Живу напроти Академічного Дому і від літ обсервую його життя-буття. Ріжне він переходив за воєнний час і повоєнний час.

В 1914. р. був касарнею для Українських Січових Стрільців. Пригадую собі як нині: Прийшли ми на подвіря Академічного Дому під вечір, ціла сотня молоденьких добровольців і на траві поклалися спати. Навіть ще та сама грушка стоїть, коло якої я снив свої наполеонські сни.

Потім прийшли москалі і нічого не було, а потім довший час була гімназія Василіянок. Гамірно тоді було в Академічному Домі зрана, а тихо, хоч мак сій вечором і вночі.

А ще потім вернувся дім до тих, для кого збудований. Студенти засіли в ньому як перед війною. Тоді гамірно було в ньому цілий день, цілий вечір і — деколи цілу ніч. Вдень молодий народ учився, гімнастикувався, грав у мяча, вечором збирався хор і задержував рух на вулицях, відчиняв вікна в кам'яницях, змушував мешканців Львова, без ріжниці віри, слухати українських пісень, а вночі — були ревізії, демонстрації, атаки і оборони.

Ріжно бувало, але все таки — бувало. Чи добре, чи зле, але щось діялося, хтось жив, хтось терпів чи радів, сміявся чи плакав.

Тепер там мов цвинтарище. Академічний Дім порожний, нема ні вигуків, ні перекликувань, ні сміху, ні співу. Як опущений вулик у великій пасіці стоїть серед гамірних камяниць і сумом дихає.

Був час, коли студенти кинулись використовувати площу перед своїм домом. Сплянтували, втоптали і робили літом ситківку, а зимою совгавку. Дали довкола площі високу сітку (чи не на чотири метри!) і стовпи з залізних рур.

І грав молодий народ на тій площі в ситківку, навіть краєві змагання відбувалися, а зимою мій син на совганці здирав черевики і раз-у-раз приносив до дому розбитий ніс.

Минулося, вірю, що напевно ще вернеться, але те, що тепер є — сум на душу навіває. З тяжким трудом і зі ще тяжчим накладом гроша вирівняна та приладжена площа нищиться з дня на день, наймолодший нарибок Супінського вулиці взяв у виключне посідання площу і завів там свої порядки.

Зачав ці порядки від дротяної сітки, а скінчив на залізних стовпах. Усе це лежить на землі, сітка давно заржавіла, стовпи недавно позгинані, а сама площа вже хіба до кічки добра (і то для гіршої партії!).

Сумно мені дивитися крізь вікно на Академічний Дім, а ще сумніше на його площу.

Можеб так задуматися над тим: Чи виплатиться не дбати за сітку тепер, щоби потім справляти нову?! Колиж прийдемо до переконання, що не виплатиться, то требаб попросити сторожа, щоби час до часу заглянув на площу!...

Галактіон Чіпка.

ПОМИЛКА УРЯДОВЦЯ.

У Льос Анджелес засудили на смерть мурина Ґріффіна за те, що вбив студента. Його оборонець доказав, що він був зовсім невинний, бо тільки боронив свого життя, нападений. Адвокат вніс касаційну скаргу і вона мала всі дані виграної. Тимчасом смертний засуд над мурином виконали. Урядовець, який дістав касаційну скаргу, забув її передати дотичному судді до розгляду і речинець кари прийшов сам собою.

Із судової салі.

ПОС. МИХАЙЛО ВАХНЮК ПЕРЕД СУДОМ.

Перед судом у Дрогобичі ведеться розправа проти посла УСРП *Михайла Вахнюка*, обвинуваченого за провину зі статті 170. к. з. Цю провину мав пос. Вахнюк поповнити так, що на посольському вічу в Попелях, дрогобицького повіту мав нібито поширювати фальшиві вістки, що могли викликати публичний неспокій. Обвинувачення спирається на зізнаннях поліціянта, що був присутний на вічу. Цей поліціянт зізнав, що посол Вахнюк вжив у своїй промові звороту: „Ґаліція Всходня єст в державе Польскі", та ріжних завваг і, на його думку, протидержавної критики державної господарки.

Обвинувачений посол бороniться тим, що закинених йому актом обвинувачення слів взагалі не вжив. Промовляв на основі письмного реферату, зложеного з урядових соймових стенограм. Реферат не містив у собі нічого більше, як те, про що говорили в соймі і що вмістили в соймовому стеограмі.

Щодо звороту „Ґаліція Всходня єст в державе Польскі" виявлялася на розправі довша мовна дискусія. З неї стало ясно, що згаданий поліцай *не знає настільки української мови*, щоби зрозуміти, що українське слово „держава" означає це саме, що польське слово „паньство" а не „держава", що по українськи значить „аренда".

Зізнання обвинуваченого потвердив ряд свідків, учасників віча. Все таки для переслухання дальших свідків розправу припинено.

Розправу веде судя Качоровський, боронить д-р Рудольф Скибінський.

ПЕРЕД НОВИМИ ПОЛІТИЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ В БЕРЕЖАНАХ.

Дня 6-го травня почалася перед окружним судом у Бережанах друга з черги в цьому році каденція присяглих суддів.

В цій каденції відбудуться такі політичні процеси: 1) 9-го травня розправа проти Семка Куліша, Івана Перегінця і Михайла Хоми з Литвинова, підгаєцького повіту, за приналежність до ОУН. 2) 13-го травня проти Івана Карася з Кінашова, рогатинського повіту, зі статті 152, 154, § 1., 156. к. з. Боронитимуть: д-р В. Бемко і д-р М. Західний.

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ДІВЧАТА В ОДНОСТРОЯХ".

Фільма зроблена на підставі відомої німецької песи Вінслью, що мала великий успіх на европейських сценах. Зображене в ній пекло дівчат у пансіонах, де замісць зрозуміння для дітей, що дозрівають у дорослі особи, панує касарняна дисципліна, рутина і бездушність. Одиниці, що не можуть підпорядкуватись тим нормам — ломляться і гинуть. У песі виведений позитивний тип учительки, яка розуміє психольоґію своїх вихованиць і хотіла би їм допомогти до духового розвитку материнським теплом і дружньою поведінкою. Фільма повна зворушливих навіть трагічних моментів, що декого доводять до сліз. Головні ролі розділені поміж талановиті артистки, що творять цілу ґалерію своєрідних типів.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА.

Вдатна вистава і свячене в Настасові. Заходом аматорського гуртка в Настасові відбулася першого і другого дня Великодних Свят вистава драми „Мотря". Аматори доложили багато старань, щоб вистава випала якнайкраще. Мистецький хист виявили у грі передусім п. Малисівна (Мотря), студ. мед. Ів. Куріца (Мазепа) і п. Т. Процишин (Дідуган). Пятисячна публика виповнила просторну читальняну салю по береги. В часі перерв грала дута орхестра під дириг. п. Гр. Базара. На третій день свят відбулося свячене для членів і запрошених гостей, до якого засіло до 200 осіб. Замітне те, що цього роду імпрезу уладжено вперше не лише в Настасові, але і в околиці. Свято, в часі якого місцеві громадяни, старші й молодші та інтелігенція, засіли до спільної трапези, полишило гарні спомини. В часі свята виголошено низку річевих промов, а орхестра грала стрілецькі пісні. При нагоді зібрано 6·51 зол. на добродійні цілі. Ініціяторкою й організаторкою свята була студ. Славка Яримовичівна. Відрадним явищем є консолідація праці молоді і молодих духом старших громадян над духовим відродженням села. Маємо надію, що при дальшій праці Настасів стане одним з перших сіл Поділля. І. т.

БРІДЩИНА.

До лугового свята в Лешневі. В 104. ч. „Діла" з дня 20. квітня поміщено допис про лугове свято в Лешневі, пов. Броди, в котрім між іншим є замітка, що „хор під проводом В. Дутчака відспівав кілька пісень". Тимчасом програма лугового свята, зложена старшиною і затверджена повіт. старостом, отже й дозволена до виконання, була така: реферат (відчитання статті з „Вістей з Лугу"), деклямації: „Плач Ярославни", „Іван Підкова", „Мені тринадцятий минав" та комедія „Сруль Натягайло". Тому замітка, будьтоби на цьому святі брав участь і хор під моєю управою, є неправдива.

Володимир Дутчак.

СПОРТ.

НА ГОЛОДНИХ У ЯВОРІВЩИНІ.

В неділю 12. п. м. уладжує Львівська Округа спортове свято, що з нього дохід в цілости призначений на допомогу голодуючій Яворівщині. Програма свята: 1) Змагання за мистецтво у коп. мячі: Сокіл III. — Буревій. 2) Кошівка муж. Плай — У. С. С. К. 3) Змагання за мист. у коп. мячі: Богун — Тризуб. 4) Змагання у кош. мяч. Сокіл-Батько — [illegible]. Початок: год. 1·30.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

РІДНА МОВА, науково-популярний місячник. Варшава, травень 1935. Р. III. Ч. III. Зміст: „Наша Культура". І. Огієнко: Методи вивчення складні: 4. Граматика й логіка. 5. Біологічна метода. Ф. Луців: Причини мовного винародовлення українців в Америці. М. Гнатишак; Артизм творів Степана Руданського. І. Огієнко: Сучасна українська літературна мова. В. Баратура: Мовні прогріхи. С. Черкасенко: Наша твердиня, поема: 4. Дві матері. Е. Грицак: Новотвори в сучасній українській мові. С. Черкасенко: „Пригоди молодого лицаря". Я. Гординський: про мову українських колядок. М. Кулинич, о. Жегалович, М. Пушкар, Д. Задорецький і В. Бордун: Наші географічні назви. О. Бодревич, о. Модрицький, Генджа-Донський і В. Бабій; З народньої скарбниці. Чистота й правильність української мови: відповідь на запитання наших читачів. Новини з мовознавства. Розділ для самоуків і дітей: „Рідне Слово". Початкова граматика укр. літературної мови. — Адреса „Рідної мови": Warszawa IV, ul. Stalowa 25., m. 10. Передплата річна 6 зол., піврічна 3 зол., чвертьрічна 1·60 зол.; за границею в Европі 9 зол., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову" від 1 числа: Річник І. (без 2 і 3 чисел) зол.; річник II. — 6 зол., оправл. 7·50 зол.

НАША КУЛЬТУРА, науково-літературний місячник. Варшава 1935. Р. І., кн. І. Зміст: Національна освіта й наші завдання. Митр. Діонізій: Археольогія Евхаристичного культу. Митр. Андрей про значення національного мистецтва. Проф. Л. Білецький: Критичні моменти в ранній творчости Т. Шевченка. Проф. д-р Іл. Свєнціцкий: Етапи творчости Миколи Гоголя. Проф. д-р К. Студинський: Століття чеського гимну і його українські наслідування. Проф. д-р І. Огієнко; Сучасна українська літературна мова. Мова М. Рильського І. Вокалізм. М-р І. Коровацький: Свята Софія Київська, історичний нарис. Ол. Архипенко про національне мистецтво. Проф. д-р Я. Гординський; „The Slavonic Rexiew" про українське культурне життя. А. Чайковський: За віхоть сіна, образок із судової салі. О. Олесь: Переселенці. С. Черкасенко: Померлі душечки. Б. Антонич: Колодійство Черемхи. Рецензії й огляди. І. О-ко: Хроніка наукового й культурно-освітнього життя. Огляд наукових журналів. Від Редакції й Адміністрації.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Львів, травень 1935. Р. XIV. Ч. 10.

ПЛАСТОВІ ВІСТІ, орган українських пластунів-емігрантів (СУПЕ). Прага I.—II. 1935. Пл. рік 24. ч. 1—2.

ВІСТИ Музею Визвольної Боротьби України Прага, квітень 1935. Ч. 8. Видання неперіодичне.

ПЛАСТУН, часопис пластової молоді. Севліюш, травень 1935. Р. XIII. Ч. 5.

UKRAINIAN YOUTH — УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ, офіціяльний орган Ліги Української Католицької Молоді. Шикаго, Ілл., квітень 1935. Р. III. Ч. 2.

ВСІ ДІТИ на селі і в місті читають: „Світ Дитини" і „Діточу Бібліотеку"
Цілорічні передплати по 5 зол. висилати на адресу: Львів, вул. Зіморовича 3.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Ґобілевича, під арт. пров. И. Стадника.
Комарно:
9. V. „Бешкет у раю".
10. V. „Залізна Острога".
11. V. „Пепіна".
12. V. „Серед бурі".

Великий Міський Театр.
Четвер, 9. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку". Премієра.
Пятниця, 10. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Театр Ріжнородностей.
Четвер, 9. V. год. 7·30 веч. „Теорія Айнштайна".
Пятниця, 10. V. год. 7·30 веч. „Теорія Айнштайна".

Кіна.

АДРІЯ: „Магараджа".
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія".
АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях"
ВАНДА: „Распутін — злий дух Росії".
ГРАЖИНА: „Нові люди."
КАСІНО: „Вондер-бар" (Дольорес дель Ріо).
КОЛІСЕИ: „В путах шантажиста" та ревія „У нас насте наче в автоматі".
КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Ганс Ярай).
МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).
МІРАЖ: „Твої уста говорять неправду", „Навіщо працювати?" (Фліп і Флип)
МУЗА: „Два гільтаї" (Фліп і Флип).
ПАКС: „Син джунґлів" та додатки.
ПАЛЯС: „Проданий голос" (Шмідт).
ПАН: „Їх ночі."
РАЙ: „Світ сміється" (большевицька комедія).
СВІТ: „Буря на світанку", „Бастер Кітон посередник кохання".
СОНЦЕ: „Ніч у Каїрі" та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Зміна сердець" і ревія.
УТІХА: „Шпіон ч. 13." і ревія.
ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Четвер, 9. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 16·10 Оп. мельодії Вагнера, 17·25 Спів (Ерб, сопран), 20·00 Хор, 21·45 „Льогенгрін" (Лео Слєзак), 22·20 Віденські пробоєві мельодії, **Братислава** (298,8) 19·30 „Великий шлях" оп. Ноттари, **Брно** (325,4) 17·25 Нар. слов. пісні, **Прага** (470,2) 10·15 11·05 Сальон. музика, **Париж** (1648) 20·45 Концерт фр. музики, **Берлін** (356,7) 14·15 Легка музика, 16·30 Форт. твори Шуберта, 21·00 Година вальсів, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·30 Муз. всячина, 18·15 Травневі пісні (Штенцель тенор), 23·00 Концерт суч. музики, **Кельн** (455,9) 13·15 Муз. вок. концерт, 16·00 Пісні Унгера, **Мінхен** (405,4) 11·00 Пісоньки, 15·20 См. квартет, 19·00 Симф. концерт, **Будапешт** (550,5) 18·15 Італ. пісні в супр. форт., **Міляно** (221,1) 17·05 Спів (Кальдероні сопр.), **Рим** (420,8) 13·35 Легка муз., 20·50 Симф. концерт.

Пятниця, 10. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 15·40 Музика на дутих інстр., 17·40 Пісні матерей, 22·10 Весна в музиці, **Мор. Острава** (269,5) 17·50 Спів, **Прага** (470,2) 19·10 Гумор. хори, 20·50 Концерт із нагоди рум. свята, **Париж** (1648) 18·00 Пісоньки, 20·00 „Ле Сен Вірж" оп. Лекока, **Берлін** (356,7) 14·15 Популярна музика, 17·00, 20·10 Концерт, **Гамбург** (331,9) 19·00 Суч. шведська музика, **Кенігсвустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 18·00 Фінл. нар. музика й поезія, **Кельн** (455,9) 14·15 Музика, спів, **Лайпціг** (382,2) 16·00 Камер. музика, 21·00 Симф. концерт, **Мінхен** (405,4) 19·35 „Ріґолето" оп. Вердія, **Будапешт** (550,5) 18·10 Форт. ресіталь, 21·40 Концерт, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 17·05 Легка музика для дітей, **Рим** (420,8) 13·25 Легка музика, 17·05 Солісти, 20·50 Квартет ес-дур Бетовена.

Львівське радіо.

Четвер, 9. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців. 11·57 Сиґнал часу. 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Авд. для шкіл: Весілля Івася та Катрусі, 12·30, 13·15 Вок.-муз. концерт; у перерві ок. 13·00 год. Хвилинка для жінок, Полудн. денник. 13·50 З ринку праці, 13·55 Експорт, 14·00 Найгарніша гр. пл., 15·35 Біржа, 15·45 Ревієві пісоньки й мельодії з гр. пл., 16·30 Ле бо моніман де л' архітіктір ан Франс: Ле шато де ля Льоар, Шато де Бльоа, Шато де Шоман, 16·45 Концерт хору, 17·00 Репортаж, 17·15 Театр Уяви; „Зимовий вечір" Ожешкової, 18·00 Пісні в вик. Г. Островської в супроводі форт., 18·15 Письменницьке знання та сусп. служба, 18·30 Почт. прогр. скринька, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Реклям. концерт, 19·00 Легка музика з гр. пл., 19·15 Літер. фейлетон, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·50 Акт. фейлетон, 20·00 Пісні й танці Кар. Курпінського (спів, муз.), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Симф. концерт, 22·00 Репортаж із ювил. 25-ліття володіння Юрія V., 22·20 Концерт танк. орх., 23·05 Танк. музика з гр. пл.

Пятниця, 10. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сиґнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Оп. фантазії й арії з гр. пл., 12·20 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт сальонової музики, 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Концерт орхестри, 16·30 Природн. гутірка для дітей: „Травень на небі й на землі", 16·45 Румун. пісні, 17·00 Карати чи не карати?, 17·15 Камер. концерт, 17·40 Авд. для хорих, концерт, 18·10 Театр Уяви: „Севільський цирульник" Бомарше (фраґм.), 18·30 Реклям. концерт, **18·45 Форт. ресіталь Галі Левицької**, 19·15 Про Івана Непотрібного (фейл.), 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Зуля Поґожельська в своєму репертуарі, 19·50 Актуальний фейлетон, 20·00 Куток краєзнавчого т-ва, 20·05 Муз. гутірка, 20·15 Симф. концерт (Плятівна спів); у перерві Веч. денник, Як працюємо, 22·30 Поетична авдиція, 22·45 Психольоґія жінки й мужчини (виг. проф. Степан Балей).

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·28—5·30 зол.

Нім. марка 1·90—2·00, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·30—172·00, фунти стерлінґи 25·50—25·80, австр. шілінґи 99·50 — 101, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·00—33·50, ліри 43·00—43·75.

Золото: Доляри 9·15—9·20, Франки фр. 34·50—35·50, Дукати 82·50—83·50, Корони 36·60—36·80, Рублі 46·00—47·75, 1 гр. зол. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50. Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Г. К. З. 44·50—46·25, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премійки.

Долярівка 53·00 — 54·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 43·00—45·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Пшениця одноц.	18·00—18·25	19·25—19·50
Пшениця збірна	17·00—17·25	18·25—18·50
Жито одноціле	13·75—14·00	15·75—16·00
Жито збірне	13·25—13·50	15·25—15·50
Ячмінь сівн.	13·75—14·25	
Ячмінь одноцілий	12·75—13·00	
Ячмінь на кливо	12·25—12·50	14·25—14·50
Кукурудза краєва	20·00—20·50	

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 8. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів
1 кг. масла франко маґазин	2·50 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·25 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло, молоко, сметану та яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 8. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	2·00 зол
Мол. однор. кури І. кл.	„	0·90 „
Старі кури	„ „	0·80 „
Пантарки	„ „	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Курята приймає покищо без приділу.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків зогляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Заява. Я нижче підписаний заявляю отсим, що нинішнього дня полагодив я мирово всякі спори цивільні і карні з о. Володимиром Сваричевським, парохом з Болшовець і його дочкою Марією Сваричевською, а заразом стверджую, що опираючись на зовсім хибних інформаціях — неслушно причинився до поширювання неправдивих вістей, тому прилюдно прохаю вибачення так о. Сваричевського як і його дочку Марію Сваричевську за прикрість, яку я їм цими поголосками заподіяв, при чому заявляю, що з дописом у „Ділі" не маю нічого спільного і моє прізвище ужите там безправно. Кукольники 6. V. 1935. **о. Володимир Шанайда**, гр.-кат. душпастир у Кукольниках.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.